

ВИШЕ ОД 60 ГОДИНА ТРАДИЦИЈЕ

НАЈВЕЋИ ПРОИЗВОЂАЧ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА У СРБИЈИ

НАША ВИЗИЈА

ТЕЖИМО ДА ДОСТИГНЕМО ПЕРФОРМАНСЕ ПОСЛОВАЊА КАКВЕ ИМАЈУ САВРЕМЕНИ ЕВРОПСКИ ФОРМУЛАТЕРИ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА И ДА ПОВЕЋАМО СВОЈ ИЗВОЗНИ ПОТЕНЦИЈАЛ

НАША МИСИЈА

ОДРЖИВ ПРОИЗВОДНИ ПОРТФОЛИО. Свој пословни успех градимо сталним прилагођавањем својих производа захтевима и потребама корисника, као и стандардима и законским прописима који одређују савремену производњу, промет и употребу средстава за заштиту биља.

САВРЕМЕНА ТЕХНОЛОГИЈА. Висок квалитет наших производа и њихову усклађеност са захтевима који се односе на очување животне средине и успостављање оптималних радних услова у процесима производње, обезбеђујемо развојем и применом савремених технологија формулисања.

ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ. Пословну политику заснивамо на одговорности према пољопривредним произвођачима и пословним партнерима, али пре свега према заједници у којој живимо, животној средини и становништву које долази у додир са нашим производима.

Хронолошки опис развоја фирме

1955.	У погону предузећа ГАЛЕНИКА произведен први препарат за заштиту биља - Моносан
1965.	Први извоз на инострано тржиште (1.000 тона Tritox-а, инсектицид у облику праха, на руско тржиште)
1966.	Производња, која се одвијала на локацији ФЕМОС у Новом Београду, се сели на данашњу локацију на Батајничком друму б.б. у Земуну
70-их година	Интеграција са "Санохемијом" из Обреновца
од 1980.	РО АГРОХЕМИЈА у саставу СОУР-а ГАЛЕНИКА
од 1991.	Деоничарско друштво у саставу ГАЛЕНИКА ХОЛДИНГ
од 1997.	Друштвено предузеће ГАЛЕНИКА-ФИТОФАРМАЦИЈА
од 1999.	Акционарско друштво са 83% приватног капитала и преко 1900 акционара
2001.	Битна година у пословању са три важна обележја: <ul style="list-style-type: none">- Прва трговина акцијама Галеника Фитофармација а.д. на Београдској берзи- Почетак интензивних инвестиционих активности- Укрупњавање власништва
2004.	Сертификован систем менаџмента квалитетом у складу са ISO 9001:2000 Извршена хомогенизација акција
2005.	Извршена нова емисија акција из расподеле добити за 2004. годину, тако да је акцијски капитал увећан за 89% Промењен метод трговања акцијама на берзи у континуирани метод
2007.	Највећи обим трговања акцијама од почетка трговања (око 10,3 милиона €), као и највећа вредност тржишне капитализације на дан 31.12. (60,8 милиона €).
2008.	Акредитована лабораторија за физичко-хемијска испитивања, према захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2006 Верификован процес отплате акција из II круга својинске трансформације, чиме је учешће друштвеног капитала у укупном сведено на 0%
2011.	Извршена замена („split“) акција, без промене вредности основног капитала, тако да је свака постојећа акција замењена два новим акцијама, двоструко ниже номиналне вредности. Извршено повећање основног капитала из сопствених средстава, за 50%, издавањем нове емисије акција постојећим акционарима.
2012.	Промењен облик управљања Друштвом у једнодомно, са седмочланим Одбором директора. Сертификован систем управљања заштитом животне средине, у складу са захтевима ISO 14001:2004.
2014.	Сертификован систем менаџмента заштитом здравља и безбедношћу на раду, у складу са захтевима BSI OHSAS 18001:2007
2015.	Извршено повећање основног капитала из сопствених средстава, за 100%, издавањем нове емисије акција постојећим акционарима Друштва.
2016.	Добијене прве ЕУ регистрације за три производа из производног портфолија Друштва. Лабораторија за физичко – хемијска испитивања сертификовала успостављени систем квалитета према Смерницама добре лабораторијске праксе (GLP).
2017.	Прва година продаје производа са ЕУ регистрацијама на иностраним тржиштима. Урађена прва GLP студија за наручиоца услуге из ЕУ.

ОСВРТ НА 2018. ГОДИНУ

Да би се добила реална слика о постигнутим резултатима продаје у 2018. години, тј. да би се они могли поредити са претходном, 2017. годином, морају се имати у виду чињенице да је средњи курс РСД према ЕУР у 2018. години био нижи за 3 РСД/ЕУР од оног постигнутог у 2017., као и да 83% наше укупне продаје чини девизна продаја (валутна клаузула у домаћем промету и извоз). Штавише, обзиром да се наша продајна сезона везује за прву половину године (када је РСД био знатно слабији у 2017), ова разлика између постигнутих курсева у фактурисаној реализацији је још већа у нашим пословним књигама и износи 4,63 РСД/ЕУР. У другој половини 2017. године је РСД јачао у односу на ЕУР, тако да смо на крају 2017. године имали исказане неубичајено високе негативне курсне разлике, које су у 2018. години изостале. Због изнетих чињеница, анализу постигнутих резултата треба радити на упоредним билансним позицијама исказаним у ЕУР.

Временски услови почетком 2018. године су били прилично неповољни за пољопривредну производњу и изазвали су кашњење сезоне за више од месец дана, што је касније довело и до изостанка појединих третмана средствима за заштиту биља, који се више нису могли надокнадити током сезоне. И поред тога, у продаји средстава за заштиту биља (СЗБ) на домаћем тржишту смо остварили раст од 3% (ако се пореде вредности у ЕУР).

Прошла година је донела и прве значајне приходе од продаје производа са ЕУ регистрацијама. Остварен је приход у висини од 1,8 милиона ЕУР од извоза наша четири производа са ЕУ регистрацијом у десет земаља. Укупан остварени приход од извоза СЗБ, заједно са извозом у Босну, износи 3,3 милиона ЕУР, што је повећање од 96% у односу на 2017. годину.

Остварени раст укупних прихода од продаје (у ЕУР) од 7% на нашем главном сегменту, средствима за заштиту биља, се није у толикој мери одразио на раст профитабилности. Један од разлога је чињеница да је кинеско тржиште сировина (активних материја) и даље нестабилно, а набавка из ове земље чини 75% вредности укупне набавке сировина наше компаније. И поред свих предузетих мера за умањење ризика, остварене просечне набавне цене сировина из Кине су више за 17% у односу на прошлу годину. Други разлог ниже профитабилности се огледа у јакој генеричкој конкуренцији на српском тржишту средстава за заштиту биља која нас приморава на континуирано снижавање продајних цена.

Осим првих значајнијих прихода од продаје четири производа са ЕУ регистрацијама, 2018. година је значајна и по томе што смо добили ЕУ регистрације за још четири наша производа, тако да сада имамо укупно осам различитих производа који имају ЕУ регистрацију. Постигнути резултати на пољу ЕУ регистрације и продаје су врло охрабрујући и пружају нам уверавање да смо способни да савладамо овај пословни изазов. Стечено стручно искуство у области ЕУ регистрације средстава за заштиту биља представља нашу конкурентску предност и на домаћем тржишту и надамо се да ћемо успети да га материјализујемо на прави начин у годинама које претходе придруживању Србије Европској Унији.

У циљу ефикаснијег управљања процесима, крајем 2018. године смо спровели промену у нашој организационој структури, формирањем новог сектора, Сектора развоја. Због усложњавања, али и повећања обима послова који су раније били подељени између Сектора продаје и Сектора маркетинга, формиран је још један сектор, како би се постојећа задужења прерасподелила између три нове целине. Очекујемо да ће нова организациона структура донети побољшање и на оперативном и на менаџерском нивоу.

Наши финансијски резултати у 2018. години су:

- раст укупних прихода од продаје у РСД за 4% (за 161 милион РСД), односно за 7% у ЕУР (за 2,2 милиона ЕУР);
- раст бруто пословне добити у РСД за 2% (за 39 милиона РСД), односно за 5% у ЕУР (за 758 хиљада ЕУР);
- пад маргине бруто пословне добити за 0,9 процентних поена (са 50,2% на 49,3%);
- пад пословне добити у РСД за 7% (за 69 милиона РСД), односно за 4% у ЕУР (за 367 хиљада ЕУР);
- пад маргине пословне добити за 2,5 процентних поена (са 25,2% на 22,7%);
- одржавање нето добити на приближно истом нивоу (пад у РСД од 1%, раст у ЕУР од 1%).

САДРЖАЈ

1	О НАМА.....	5
	Основни подаци.....	5
	Подаци о управи Друштва.....	5
	Структура власништва.....	6
	Изјава о примени Кодекса корпоративног управљања.....	6
	Локација.....	7
	Организација.....	8
	Квалификациона структура запослених.....	9
	Наш ланац вредности.....	10
2	Тржиште средстава за заштиту биља.....	11
	Светско тржиште средстава за заштиту биља.....	11
	Домаће тржиште средстава за заштиту биља.....	11
	Законска регулатива у области регистрације средстава за заштиту биља.....	11
3	Стратегија.....	13
	Општа пословна политика.....	13
	Стратегијски правци.....	13
	Управљање ризицима.....	14
4	Пословање у 2018. години.....	16
	Продаја средстава за заштиту биља.....	16
	Производња средстава за заштиту биља.....	17
	Развојне активности.....	17
	Инвестиционе активности.....	18
	Заштита животне средине.....	18
	Послови са повезаним лицима.....	20
	Пословање Хладњаче.....	20
	Пољопривредна производња.....	20
	Пословање ENVIRACK D.O.O.....	21
5	Финансијски резултати у 2018. години.....	22
	Основни билансни показатељи.....	22
	Структура прихода и расхода.....	26
	Радио анализа.....	28
6	Акције Галенике - Фитофармације а.д.....	29
	Статистика трговања акцијама у последњих пет година.....	29
	Показатељи.....	30
	Исплаћене дивиденде у последњих десет година.....	30
7	Пословни план за 2019. годину.....	31
	План пословног резултата.....	31
8	Текуће пословање у 2019. години.....	34

1 О НАМА

Основни подаци

Назив Друштва:	ГАЛЕНИКА – ФИТОФАРМАЦИЈА а.д., Батајнички друм бб, 11080 Београд - Земун
Број решења АПР:	БД 307/2005 од 27.01.2005. године
Матични број:	07725531
ПИБ број:	100001046
Делатност према регистрацији:	Производња пестицида и хемикалија за пољопривреду, шифра делатности 2020
Веб сите & емаил:	www.fitofarmacija.rs ; office@fitofarmacija.rs
Подаци о основном капиталу:	3.511.200.000 динара на дан 31.12.2018.
Број издатих акција:	2.640.000 (обичне); ISIN број: RSFITOE 21521; CFI код: ESVUFR; BELEX: FITO
Број сопствених акција:	Друштво не поседује сопствене акције ENVIRACK d.o.o., Београд, МБ 20801115, шифра делатности 7022 Консултантске активности у вези с пословањем и осталим управљањем
Зависна друштва:	ГАЛЕНИКА - ФИТОФАРМАЦИЈА д.о.о., Брезовица при Љубљани, Словенија; МБ 6813313000; шифра делатности 46.900 Неспецијализована трговина на велико ХОЛДИНГ ГАЛЕНИКА д.о.о., Београд, МБ 07092920, шифра делатности 6820 Изнајмљивање властитих или изнајмљених некретнина и управљање њима
Ревизорска кућа:	ПКФ д.о.о., Београд, МБ 08752524

Подаци о управи Друштва

Чланови Одбора директора:

Неизвршни директори	Недељко Пухар, председник Одбора, власник 6,39% акција Друштва Мирјана Богићевић, независни директор Бранислав Медаковић Душан Мојсиловић, власник Агромаркета д.о.о. Живорад Војиновић, власник 21,56% акција Друштва, власник 75% Микенда д.о.о.
Извршни директори:	Драган Ненадовић, генерални директор, власник 6,58% акција Славица Пековић, извршни директор за корпоративне послове

Секретар Друштва: Лидија Николић

Структура власништва

Подаци о структури власништва се могу наћи на интернет страници Centralnog registra HoV (www.crhov.rs). Структура власништва на крају 2018. године је приказана у табелама испод:

Број акционара са учешћем у капиталу	Број лица		Број акција		% од укупне емисије	
	домаћа	страна	домаћа	страна	домаћа	страна
od 0% do 5%	1.161	46	783.574	79.608	29,68%	3,02%
od 5% do 10%	4		768.326		29,10%	
od 10% do 25%	2		1.008.492		38,20%	
Укупно:	1.213		2.640.000		100%	

Тип лица	Бр.акција	%
Власништво физичких лица	1.335.081	50,57%
Власништво правних лица	722.996	27,39%
Збирни (кастоди) рачун	581.923	22,04%
Укупно:	2.640.000	100%

Редослед првих десет акционара по броју акција и по броју гласова:

Рбр	Акционар	Бр.акција	%
1.	Војиновић Живорад	569.196	21,56%
2.	Агромаркет д.о.о.	439.296	16,64%
3.	BDD M&V Investments ad Beograd - збирни рачун	228.116	8,64%
4.	BDD M&V Investments ad Beograd - збирни рачун	220.677	8,36%
5.	Пухар Недељко	168.583	6,39%
6.	Ненадовић Драган	150.950	5,72%
7.	Микенд д.о.о.	100.554	3,81%
8.	Комп. Дунав осигурање а.д	72.026	2,73%
9.	Sempiola Invest Limited	56.328	2,13%
10.	Акционарски фонд ад Београд	32.832	1,24%
	Укупно	2.038.558	77,22%

Изјава о примени кодекса корпоративног управљања

Друштво примењује сопствени Кодекс корпоративног управљања, који је објављен на интернет страници Друштва, у делу *За инвеститоре / Корпоративно управљање / Општа акта Друштва*.

Сопственим Кодексом корпоративног управљања Друштво је успоставило принципе корпоративне праксе и организационе културе, у складу са којима се понашају носиоци корпоративног управљања у Друштву. Принципи се нарочито односе на питања јавности и транспарентности пословања Друштва, остварења права акционара, оквира и начина деловања носилаца корпоративног управљања у Друштву и контроле њиховог рада.

Циљ Кодекса је промовисање добрих пословних обичаја у домену корпоративног управљања, који треба да обезбеде ефективан систем контроле над пословањем Друштва, као и јачање поверења акционара и инвеститора у Друштво, а све у циљу обезбеђења дугорочног пословног развоја Друштва.

Током извештајне године у примени Кодекса корпоративног управљања Друштва није било битних одступања од утврђених принципа.

Локација

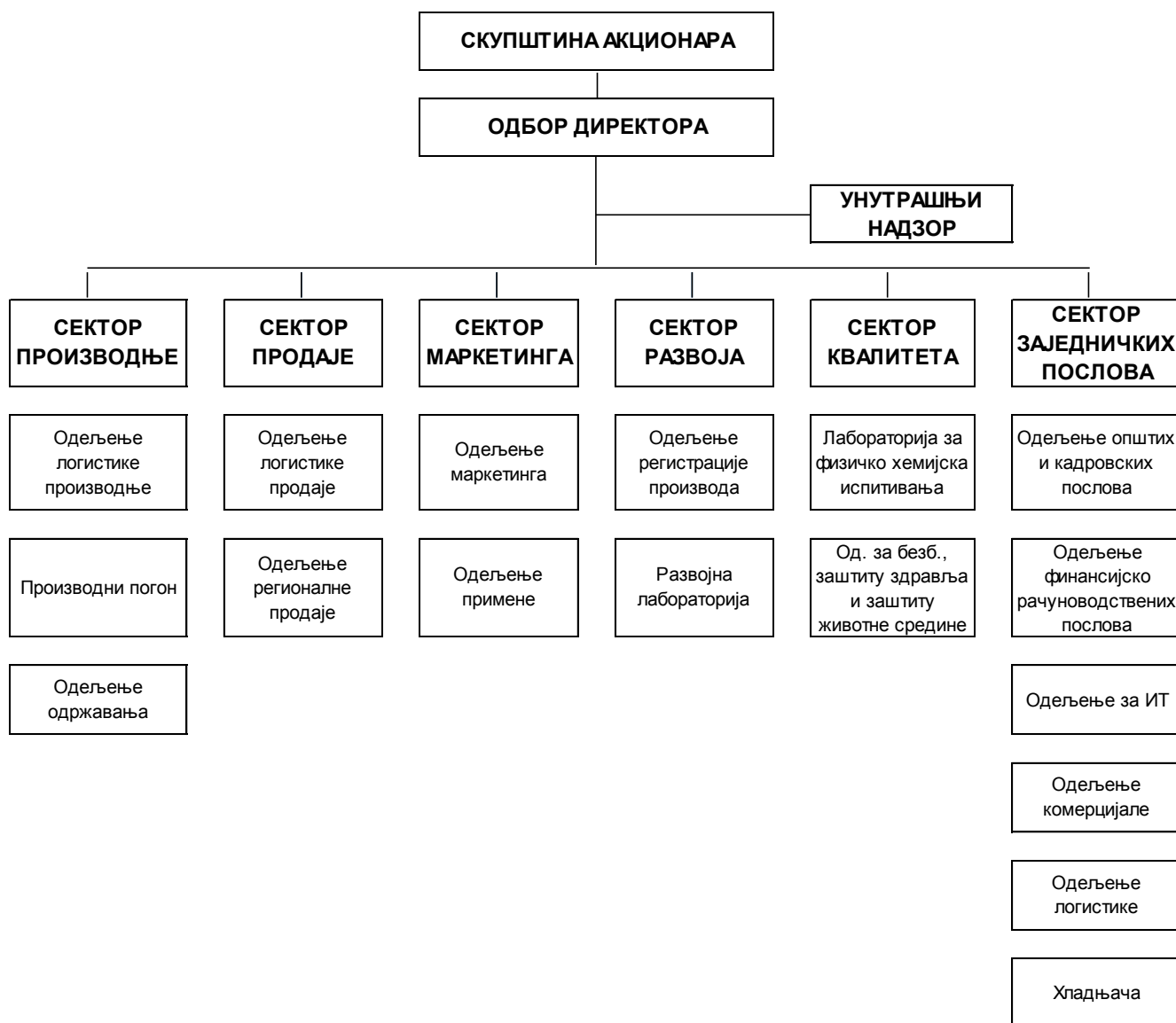
Седиште Друштва је у индустријској зони Земунa, у улици Батајнички друм бб. Друштво поседује грађевинске објекте на следећим локацијама:

Локација	Површина у м ²		
	Производња	Складиште	Посл.простор
Земун, Батајнички друм бб	5.549	5.362	1.356
Земун, Масариков трг 8а			876
Сремска Митровица, Стари Радиначки пут		1.078	502
Нови Сад, Народног Фронта 73			129
Рума, Индустријска зона бб	2.157	2.299	948
Ариље, село Ступчевићи (хладњача)	569		129

Објект у Руми је купљен почетком 2007. године, у поступку принудне наплате пореског дуга пореског обвезника „Зорка – Заштита биља“ а.д. из Шапца, а који је спровела Пореска управа – Филијала Рума. Објект погона није у функцији.

Земљишта (укључујући и земљиште под објектима):

Локација	Намена	Површина у м ²	Напомена
Земун, Батајнички друм бб	Грађевинско земљиште	37.096	право коришћења
Земун, Масариков трг 8а	Грађевинско земљиште	511	право коришћења
Сремска Митровица, Стари радиначки пут	Пољопривредно земљиште	43.583	власништво
Сремска Митровица, Стари радиначки пут	Грађевинско земљиште	6.153	власништво
Ариље, Грбавица, село Ступчевићи	Пољопривредно земљиште	2.166	власништво
Ариље, Грбавица, село Ступчевићи	Грађевинско земљиште	9.455	власништво
Рума, Индустријска зона	Грађевинско земљиште	76.500	власништво
Угриновци, општина Земун	Пољопривредно земљиште	3.860.715	власништво
Бечмен, општина Сурчин	Пољопривредно земљиште	2.693.390	власништво
Врбас, општина Врбас	Пољопривредно земљиште	3.396.537	власништво

Организација

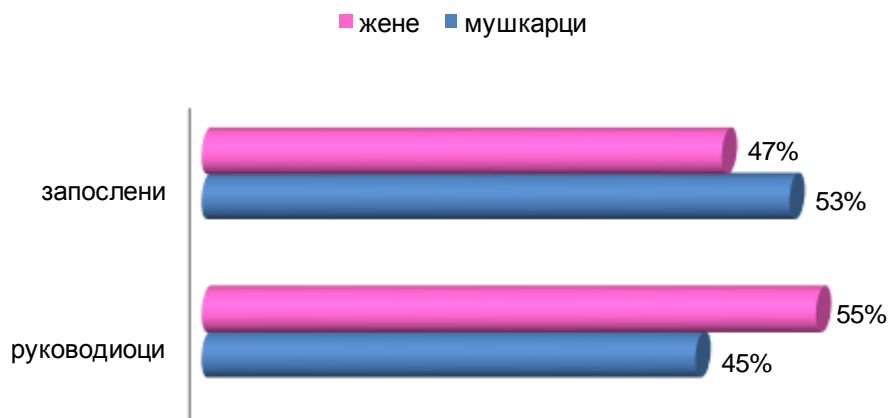
Квалификациона структура запослених

У табели испод је приказана квалификациона и старосна структура запослених на дан 31.12.2018. године.

Орг. део / Квалификација		I	II,III	IV	V,VI	VII,VIII	Укупно
Управа		0	0	0	0	3	3
Сектор квалитета		0	0	4	0	10	14
Сектор производње		2	13	27	3	6	51
Сектор продаје и примене		0	0	2	1	26	29
Сектор маркетинга		0	0	0	2	13	15
Сектор развоја		0	0	2	0	11	13
Сектор заједничких послова		3	4	15	7	17	46
ПОЛ	Ж	0	0	10	7	40	57
	М	5	17	40	6	46	114
УКУПНО		5	17	50	13	86	171
%		3%	10%	29%	8%	50%	100%
прос. старост		45	41	43	48	43	43

Подаци у табели не дају реалну слику о заступљености полова у компанији. Наша политика је да у производним погонима, због природе наше делатности, не запошљавамо жене.

На графикону испод је приказан просечан однос између запослених мушког и женског пола, у последњих пет година, ако се изузму запослени у производним погонима.

Наш ланац вредности

Од свих друштвених компанија које су се бавиле производњом средстава за заштиту биља у Србији крајем прошлог века, једино је наша компанија успешно приватизована, пребродивши све транзиционе замке и проблеме. Континуираним, органским растом освајали смо све већи тржишни удео развијајући сопствени производни портфолио и улажући значајна сопствена средства у проширење производних капацитета, модернизацију и реконструкцију опреме и објеката, као и у унапређење контроле и мониторинга целог система.

Данас је ГАЛЕНИКА - ФИТОФАРМАЦИЈА а.д. модерна компанија, највећи произвођач средстава за заштиту биља у Србији и са појединачним највећим тржишним учешћем у продаји истих.

Наша унутрашња снага се огледа у квалитетном ланцу вредности свих пословних активности који је годинама грађен и унапређиван. У свакој од карика овог ланца показујемо завидан степен контроле и управљања што је потврђено системом менаџмента квалитетом по захтевима стандарда ISO 9001. Систем је пројектован тако да обезбеди потребан и контролисан ниво квалитета у свим фазама настанка производа, од развоја, набавке материјала, преко процеса формулисања и паковања, до складиштења и отпреме.

Аутоматизација производног процеса у нашој компанији је на високом нивоу. Посебан софтверски систем за аутоматско управљање производњом (SCADA) је интегрисан са информационом системом. У циљу унапређења перформанси производње, нарочито у домену ефикасности, продуктивности и смањења губитака, у току је увођење WCM (World Class Manufacturing) система. Процес управљања и контроле залиха у складу је на високом нивоу захваљујући уређеном магацинском простору организованом по прописима везаним за складиштење опасних материја и информационом систему са имплементираним bar-code технологијом.

Систем контроле квалитета је тако постављен да се у свим значајним фазама производног процеса врши контрола прописаних параметара. Послове контроле квалитета обавља лабораторија за физичко хемијска испитивања која је акредитовала део својих послова према захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025. Ефикасан систем контроле производног процеса омогућава контролу трошкова, а истовремено омогућава да компанија потпуно управља следљивошћу својих производа, што је један од основних захтева савременог начина производње. У склопу проширења делатности лабораторије, уведен је и сертификован систем квалитета у складу са смерницама добре лабораторијске праксе (GLP), чиме је омогућено спровођење испитивања техничких материја, односно 5-batch анализа, за потребе регистрације средстава за заштиту биља.

Наша продајна снага се огледа у богатом искуству и репутацији коју смо стекли послујући дуги низ година на овом тржишту, као и у компетентним људима запосленим на пословима маркетинга и продаје. Нарочиту пажњу поклањамо едукацији крајњих корисника наших производа организовањем стручних предавања (тзв. зимских школа), разних врста промотивних активности, обиласком њихових имања и пружањем саветодавних услуга. Досадашњи резултати праћења задовољства корисника показују да ове активности обављамо на прави начин.

Континуираним улагањем у развојне послове постигли смо да данас имамо високообразоване и уско специјализоване стручне запослене на овим пословима који су овладали технологијом формулисања скоро свих познатих типова формулација. Резултат овакве политике је значајан број нових регистрованих производа којима смо употпунили свој производни портфолио, последично повећали приходе од продаје и оперативну добит, али и обезбедили себи добру стратегијску полазну основу за опстанак на тржишту.

Инсистирањем на одговорном односу према свим заинтересованим странама постигли смо да уживамо углед поузданог партнера међу нашим купцима и добављачима са којима смо развили 'сви смо на добитку' однос. Водећи одговорну социјалну политику компанија је постигла да ужива углед коректног послодавца међу својим запосленима, о чему сведочи и њихова мала флукуација.

Говорећи о одговорном пословању, не можемо а да не споменемо системски приступ у сагледавању и идентификацији ризика и спровођењу свих потребних мера у циљу смањења тих ризика на најмању могућу меру у областима заштите животне средине, здравља и безбедности на раду. О томе сведоче сертификовани систем управљања заштитом животне средине у складу са захтевима стандарда ISO 14001 и систем менаџмента заштитом здравља и безбедношћу на раду у складу са захтевима стандарда BSI OHSAS 18001.

Развојни пут наше компаније говори о ефикасном стратегијском менаџменту који је успевао да предвиди и адекватно одговори на све промене које су се дешавале у окружењу. Ефикасан оперативни менаџмент је омогућио побољшање управљања и контроле у свим активностима у ланцу вредности чиме смо створили значајну компаративну предност. Квалитет и способност менаџмента најбоље потврђује и чињеница да компанија показује способност да одржава и понавља добре пословне резултате, чиме континуирано повећава богатство својих акционара.

2 ТРЖИШТЕ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА

Савремена пољопривредна производња се не може замислити без употребе агрохемијских препарата, који обезбеђују остварење високих приноса и висок квалитет производа. Растућом применом средстава за заштиту биља и других агрохемикалија почетком шездесетих година прошлог века обезбеђена је прехранбена сигурност читавог човечанства. Користи од „хемизације” пољопривреде имале су како развијене, тако и земље у развоју, међу којима су неке за кратак временски период успеле да развију зачарани круг руралног и пољопривредног сиромаштва.

Индустрија агрохемикалија је високо профитабилна и високо конкурентна индустријска грана, која се суочава са великим изазовима. Са једне стране није престала потреба да се применом ефикасних средстава за заштиту биља и квалитетних минералних ђубрива обезбеђује довољна количина хране за растућу светску популацију, а са друге стране је тежња да употреба хемијских инпута у пољопривредној производњи у што мањој мери утиче на здравље људи, животиња и животну средину. С тим у вези, све је строжија законска регулатива у погледу реевалуације старих и регистрације нових средстава за заштиту биља.

Светско тржиште средстава за заштиту биља

Глобално тржиште средстава за заштиту биља чине три различите групе производа:

- власнички производи (под патентом);
- производи којима је истекао патент, али још увек немају генеричку конкуренцију (off-patent);
- производи ван патентне заштите које производе и други произвођачи, тј. генерички производи.

Тржиштем средстава за заштиту биља је до сада доминирало шест главних развојно истраживачких компанија, али је та структура промењена због преузимања Monsanto од стране Bayer-а, и Syngente од стране ChemChina, као и спајања компанија Dow Agroscience и DuPont. Сада се може рећи да четири главне развојно истраживачке компаније доминирају светским тржиштем и имају око половине тржишног учешћа, а то су Syngenta/ChemChina, Bayer CropScience/Monsanto, BASF, Dow AgroSciences/Du Pont. Међу највеће генеричке компаније се убрајају: Adama (бивши Makhteshim Agan), Platform, Amvac, Isagro, Nufarm, United Phosphorus Limited (UPL), итд.

Домаће тржиште средстава за заштиту биља

Српско тржиште средстава за заштиту биља је потпуно отворено и конкурентно. На њему су присутне све четири водеће развојно истраживачке компаније, највеће светске генеричке компаније, затим генеричке компаније са далеког истока (Кина и Индија) као и домаћи произвођачи, односно формулатери средстава за заштиту биља.

Производња у српском аграру се реализује са још увек скромним нивоом агротехничких мера, што за последицу има ниже приносе појединих усева, односно мањи обим производње од потенцијално могућег. Из тог разлога, може се рећи да српско тржиште средстава за заштиту биља има потенцијал раста.

Процена је да је вредност српског тржишта средстава за заштиту биља у 2018. години остала на истом нивоу и да износи око 100 милиона €, а да је и даље приближно једнако подељена између генеричких и истраживачко развојних компанија. Појединачна тржишна учешћа компанија је тешко прецизно одредити, јер не постоје доступни званични подаци.

Укупан број регистрованих пестицида у 2018. години на српском тржишту износио је око 1.300. Током године је овај број смањен, јер је 13 регистрација укинута због забране употребе одређеног броја активних материја. Највећи број регистрованих препарата имају стране генеричке компаније (52,1%), затим следе производи развојно истраживачких компанија (24,4%) и производи домаћих произвођача (23,5%). Наша компанија, као највећи домаћи произвођач, на тржишту Србије учествује са 136 производа или са 45% од укупног броја домаћих регистрованих производа.

Законска регулатива у области регистрације средстава за заштиту биља

Процес регистрације активне материје и готовог производа у ЕУ је строго контролисан и уређен процес чија је основна сврха да смањи ризике по здравље људи и животиња и по околину.

Законска регулатива одређује које податке о активној материји и готовом производу треба презентовати, начин евалуације тих података, процену ризика, заштиту комерцијалних информација, јавни приступ информацијама о пестицидима, максимално дозвољене остатке пестицида у храни, итд. Активна материја

и производ се могу тржишно реализовати само ако се у процесу испитивања утврди да су испуњени критеријуми установљени одговарајућим регулативама.

Регистрација готовог производа који се прави од одобрене активне материје се ради у свакој земљи чланици појединачно, а компанија која је регистровала производ добија одређени период ексклузивне заштите података на основу којих је регистрација извршена.

Овакав процес регистрације траје од 5-10 година са процењеним трошковима и до неколико десетина милиона €, у зависности од природе активне материје и подручја примене препарата.

Процес формирања регистрационог досијеа за генерички производ (на бази већ одобрене активне материје, али од другог произвођача - извора) је једноставнији и одвија се у две фазе:

- Доказивање еквивалентности извора активне материје. У овој фази се ради низ физичко-хемијских и токсиколошких испитивања која треба да докажу да активна материја - кандидат није штетнија и токсичнија од оне која је већ дозвољена за употребу.
- Регистрација производа. У овој фази се испитују физичко – хемијске карактеристике производа и његова биолошка ефикасност. Такође се раде и токсиколошка и екотоксиколошка испитивања, али у далеко мањем обиму него у поступку прве регистрације производа (користе се већ доступни подаци и резултати испитивања, када год је то могуће).

Када се обе фазе успешно заврше, производ добија свој регистрациони досије. Процењена вредност формирања једног оваквог регистрационог досијеа се креће од 250.000 € до 1,5 милиона €, у зависности од активне материје и области примене готовог производа. Процес комплетирања једног досијеа траје минимално око 3 године, а на процес регистрације треба сачекати још додатних годину дана.

Процес регистрације средстава за заштиту биља у Србији

Имајући у виду да је стратешки циљ Републике Србије да постане чланица ЕУ, последњих година се у нашој држави одвија процес хармонизације домаћег законодавства са законодавством Европске Уније. За послове регистрације и стављања у промет средстава за заштиту биља је надлежно Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, односно Управа за заштиту биља у оквиру Министарства.

Да би процес хармонизације законодавства земаља кандидата био што ефикаснији, Европска Унија финансира различите пројекте за подршку локалним институцијама за јачање административних капацитета (тзв. Twinning пројекти). Конкретно, у области средстава за заштиту биља и резидуа пестицида, наше Министарство је спровело два Twinning пројекта (2013. и 2018. године), оба везана за активне материје. Резултат ових пројеката је да се званична листа дозвољених активних материја у Србији редовно усаглашава са оном која је на снази у ЕУ, као и да у нашој држави постоје званично оспособљена лица за обављање послова процене активних материја (утврђивање да ли су хемијски састав и пратеће нечистоће активне материје у складу са ЕУ спецификацијама).

Спроведене активности су врло значајне са аспекта безбедности произведене хране и заштите животне средине, јер је наше Министарство обезбедило предуслове да сва СЗБ која се користе у пољопривредној производњи у нашој земљи садрже само оне активне материје које по свом хемисјком саставу (чистоћи и пратећим нечистоћама) одговарају ЕУ прописима. У крајњем исходишту, овим активностима се обезбеђује стабилан извозни потенцијал српског агара.

Удружење домаћих произвођача средстава за заштиту биља, које делује под окриљем Привредне коморе Србије, а чији је члан и наша компанија, настоји да у овом процесу хармонизације буде равноправан и конструктиван партнер Министарству. Удружење оцењује досадашње постигнуте резултате Twinning пројеката као врло корисне за домаћу индустрију, јер је остварено регулаторно унапређење уз минималне штетне последице по текуће пословање његових чланица. Са друге стране, Удружење инсистира на чињеницама да Србија није приморана да примењује хармонизовану законску регулативу из ове области све док не постане чланица ЕУ и да постоје врло оправдани економски разлози да се управо на овај начин и поступи.

3 СТРАТЕГИЈА

Општа пословна политика

Одрживи производни портфолио

Тежимо да имамо широк производни портфолио квалитетних средстава за заштиту биља који у потпуности може да задовољи потребе произвођача различитих пољопривредних култура и усева.

У нашем портфолију доминира сопствена робна марка, а мањину чине производи светских компанија са којима сарађујемо кроз заступство, кооперацију и дистрибуцију.

Сопствени производни програм је заснован на активним материјама за које је истекао период патентне заштите, при чему се води рачуна да буде одржив и у европским регулаторним условима. Избор активних материја је у складу са онима које су дозвољене за употребу у ЕУ, са чистоћама које су једнаке или су на вишем нивоу од дозвољених. Такође, избор помоћних материја које улазе у састав наших производа је усклађен са европским законодавством.

Као квалитетна генеричка компанија, континуирано подижемо ниво квалитета својих производа улагањем у развој нових и побољшањем постојећих облика формулација, као и обезбеђењем што квалитетнијих извора активних материја.

Одговорно пословање

Обзиром да је делатност којом се бавимо високоризична, улажемо значајна средства и напоре да у сваком аспекту свог пословања применимо најсавременије технологије и стандарде и на тај начин ефикасно управљамо идентификованим ризицима.

Процесом производње којим се добијају квалитетна средства за заштиту биља по адекватним ценама, уз поштовање мера безбедности и заштите здравља, као и заштите животне средине, показујемо своју одговорност према пољопривредним произвођачима, становништву, својим запосленима, акционарима и заједници којој припадамо.

Сезонски карактер пословања

Средства за заштиту биља (СЗБ) се највише продају у периоду март - мај, када се највише и примењују. До краја јуна, компанија обично оствари око 90% укупног годишњег прихода од продаје СЗБ.

Почетак и трајање сезоне примене СЗБ, као и интензитет њихове примене директно зависе од временских услова. Могућа је ситуација да неповољни временски услови у једној години услове потпуни изостанак примене неког производа, а да се следеће године исти производ примени у максимално могућем обиму. Из тог разлога, постигнуте резултате пословања и њихове трендове треба посматрати у ширем контексту.

Друго ограничење примене СЗБ се односи на тзв. агророк. Већина препарата се може применити само до одређеног тренутка у развоју биљке, нпр. док се не развије први лист. Ако се у том периоду производ не прода (и примени на биљкама), остаје на залихама до следеће године.

Пословни циклус компаније почиње у септембру, када креће производња за следећу сезону, и завршава се у августу следеће године. Због поменутих агророкова, наша пословна политика је таква да сезону дочекамо са потпуно спремним залихама готових производа. Из тог разлога, последњи квартал у календарској години је увек обележен интензивном набавном и производном активношћу, због чега су нивои залиха на крају године изузетно високи.

Стратегијски правци

Наш основни стратегијски циљ је да постанемо значајан учесник на регионалном тржишту средстава за заштиту биља. Да бисмо то постигли, потребно је да у средњорочном периоду направимо регистрационе досијее према ЕУ регулативи за одабрану групу производа. Тиме ћемо створити услове за извоз у земље у окружењу, али истовремено и обезбедити опстанак на домаћем тржишту, обзиром да ће се европска регулатива везана за регистрацију средстава за заштиту биља примењивати и у Србији у догледној будућности.

Стратегијско опредељење наше компаније да у средњорочном периоду направи одрживи производни портфолио у ЕУ окружењу, подразумева следеће кораке:

- изабрати око 20 сопствених производа који имају будућност са становишта квалитета активне материје, тржишног потенцијала и профитабилности,
- обезбедити регистрационе досијее по ЕУ критеријумима за изабране производе,

- повећати изворе прихода извозом на тржиште ЕУ.

Овако формулисана стратегија захтева велика инвестициона улагања (око 15 - 20 милиона €) у високо ризичан и дуготрајан пројекат формирања регистрационих досијеа. Извесно је да ће ово стратегијско одређење условити значајне промене како у нашем средњорочном, тако и у оперативном пословању. Наш производни портфолио ће се постепено сужавати, како буду истицале поједине дозволе за промет производа за које нећемо правити досијее.

Даљи развој посла на домаћем тржишту видимо у диверсификацији наше делатности са циљем да се постигне синергија са пословним активностима наших купаца и крајњих корисника средстава за заштиту биља. Другим речима, диверсификацију делатности видимо само у склопу агро бизниса. Куповина пољопривредног земљишта и организација пољопривредне производње представљају неке од могућих видова реализације овог стратегијског одређења.

Управљање ризицима

Процес управљања ризицима у нашем Друштву је формално уређен Методологијом за управљање ризицима, која је у надлежности Одбора директора. Овим актом су дефинисани форма, токови и методологија процеса управљања ризицима, као и садржај и методологија вођења Регистра ризика. Портфолио ризика који су обухваћени процесом управљања ризицима је конципиран тако да су ризици сврстани у четири основне групе, према базном моделу циљева Друштва: стратешки, извештајни, циљеви усклађености и оперативни циљеви.

Најзначајнији инхерентни ризици, који су обухваћени процесом управљања ризицима и предмет су наших интезивних интерних контрола су:

- Стратешки
 - Промена законске регулативе у области производње и промета средстава за заштиту биља у Србији;
 - Односи са купцима на домаћем тржишту (тренд увезивања пословања);
 - Односи са кључним добављачима из иностранства.
- Оперативни
 - Ризици у производном процесу - технолошка безбедност и поузданост, безбедност и заштита здравља запослених;
 - Ризици у примени наших производа – ефикасност производа, безбедна примена, заштита здравља конзументата пољопривредних производа;
 - Заштита животне средине;
 - Управљање процесом ЕУ регистрација и продаје;
 - Наплата потраживања од купаца;
 - Адекватност кадровске структуре и управљање развојем кључних запослених;
 - Финансијски ризици.

Као извор значајног независног и објективног уверавања, посебно у вези са питањима управљања кључним оперативним ризицима и са њима повезаним интерним контролама, Одбор директора разматра и у спровођењу процеса из своје надлежности користи извештаје, налазе и препоруке функције интерне ревизије, а све у циљу унапређења ових процеса и обезбеђења укупне ефикасности Друштва.

Управљање финансијским ризицима

Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају умањењем изложености Друштва овим ризицима. Успостављена методологија процеса управљањем финансијским ризицима има за циљ да се, у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта, потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање сведу на минимум.

Друштво не користи посебне финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање због тога што такви финансијски инструменти нису у широј употреби, нити постоји организовано тржиште тих инструмената у Републици Србији.

У Регистру ризика Друштва су идентификовани следећи финансијски ризици:

- Тржишни ризици
 - Девизни ризик
 - Ризик од промене каматних стопа
 - Ризик промене цена
- Кредитни ризик,
- Ризик ликвидности.

Изложеност девизном ризику се огледа у обавезама према добављачима из иностранства (УСД, ЕУР), обавезама по кредитима, као и у готовинским еквивалентима и готовини. Део ризика који се односи на утицај промене курса националне валуте се неутралише кроз природни хеџинг продајних цена готових производа које се прилагођавају променама курса. Осим тога, користе се и инструменти управљања ризицима као што је орочавање слободних динарских средстава као динарских депозита са валутном клаузулом, што доприноси смањењу ефекта негативних курсних разлика у ситуацији депресијације националне валуте.

Изложеност ризику од промене каматних стопа се анализира у пословима задуживања код банака и пласирања слободних средстава. Изложеност овом ризику није значајна, јер Друштво има висок степен ликвидности, тако да су приходи и новчани токови у великој мери независни од промена каматних стопа.

Изложеност ризику промене цена је највећа у пословима набавке сировина из увоза и повезана је са изложеношћу девизном ризику. Осим већ поменутог прилагођавања продајних цена готових производа, Друштво примењује и друге мере за умањење утицаја овог ризика на пословање, а које се углавном везују за процесе дугорочног планирања набавке и уговарање дугорочне пословне сарадње са добављачима из иностранства са повољнијим условима плаћања.

Изложеност кредитном ризику је у највећој мери везана за ненаплативост потраживања од купаца. Да би се умањио утицај овог ризика, Друштво је развило методологију за одређивање кредитних лимита на основу које се дефинише ниво изложености према одређеним купцима, као и за идентификацију случајева када је неопходно да се од купца прибављају одређени инструменти обезбеђења плаћања.

Изложеност ризику ликвидности се умањује одржавањем одговарајућег нивоа новчане резерве, континуираним праћењем планираног и оствареног новчаног тока, као и путем одржавања одговарајућег односа доспећа финансијских средстава и обавеза. Овакво праћење обухвата и праћење измирења обавеза, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно зацртаним циљевима, и базира се на дневним пројекцијама новчаних токова на основу којих се доносе одлуке о употреби евентуалног екстерног задуживања за шта обезбеђује адекватне банкарске изворе финансирања уз одржавање нивоа неискоришћених кредитних линија, тако да не прекорачи дозвољени кредитни лимит код банака.

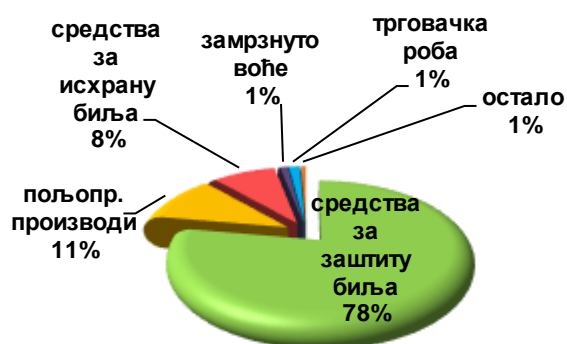
Стратегија управљања финансијским ризицима се базира на умањењу њиховог утицаја на финансијско пословање Друштва. На бази периодичних оцена изложености инхерентним ризицима из ове групе, као и оцена постојећих интерних контрола, Друштво процењује да су резидуални финансијски ризици на прихватљивом нивоу, односно да је систем интерних контрола везан за ову групу ризика врло ефикасан.

Детаљнији опис и анализа утицаја појединачних ризика из ове групе се могу наћи у Напоменама уз финансијске извештаје, у одељку Финансијски инструменти и циљеви управљања ризицима.

4 ПОСЛОВАЊЕ У 2018. ГОДИНИ

Структура бруто продаје по врсти производа

Продаја средстава за заштиту биља

Структура бруто продаје по класама примене:

КЛАСА ПРИМЕНЕ	тона	%	ЕУР	%
ИНСЕКТИЦИДИ	883	20%	7.557.334	21%
ХЕРБИЦИДИ	2.741	64%	19.533.782	55%
ФУНГИЦИДИ	658	15%	7.988.145	23%
ЛИМАЦИДИ	1	0,0%	4.492	0,0%
ОКВАШИВАЧИ	29	0,7%	219.482	0,6%
ДДД	4	0,1%	92.883	0,3%
С В Е Г А	4.317	100%	35.396.118	100%

Структура бруто продаје према робној марки:

РОБНА МАРКА	тона	%	ЕУР	%
СОПСТВЕНА	4.137	96%	32.955.251	93%
ПАРТНЕРИ	180	4%	2.440.867	7%
С В Е Г А	4.317	100%	35.396.118	100%

Структура бруто продаје по тржиштима:

ТРЖИШТЕ	тона	%	ЕУР	%
ДОМАЋЕ	3.904	90%	32.160.324	91%
СТРАНО	412	10%	3.235.794	9%
С В Е Г А	4.317	100%	35.396.118	100%

Производња средстава за заштиту биља

Структура производног програма према врсти производње:

врста производње	број препарата	%	хиљада паковања	%	тона	%
СОПСТВЕНЕ ФОРМУЛАЦИЈЕ	64	76%	5.531	86%	4.060	94%
ФОРМУЛАЦИЈЕ СА СТРАНИМ ПАРТНЕРИМА	1	1%	25	0%	26	1%
ГОТОВИ ПРЕПАРАТИ СТРАНИХ ПАРТНЕРА	19	23%	905	14%	210	5%
Укупно	84	100%	6.460	100%	4.297	100%

Структура производног програма према форми производа :

Развојне активности

Регистрација производа на домаћем тржишту

Развојне активности везане за домаће тржиште подразумевају проналажање генеричких активних материја које су одрживе у условима ЕУ регулативе и имају тржишни потенцијал, проналажење адекватног извора (произвођача), овладавање формулацијама готових производа на бази ових активних материја у лабораторијским условима и припрему потребне документације за регистрацију у Србији. Током 2018. године су развијене формулације за пет нових производа, који ће у 2019. години ући у процес регистрације на домаћем тржишту.

У 2018/2019 години смо добили (или очекујемо у врло кратком року, пре почетка продајне сезоне 2019.) дозволе за промет за следеће нове производе, наше робне марке:

- **Хербициди:**
Spektrum (fluazifop-p-etil 150 g/l, EC)
- **Фунгициди:**
Duplex D (florotalonil 540 g/l + difenokonazol 47 g/l, EC)
Luminis (boskalid 267 g/kg + piraklostrobin 67g/kg, WG)
Imperium (flutriafol 250 g/l, EC)
- **Инсектициди:**
Abastate S (abamectin 18 g/l, EC)- побољшана формулација препарата Abastate
Asteria WG (tiametoksam 250 g/kg, WG)
Tekton (teflutrin 15 g/kg, GR)
- **Средства за исхрану биља:**
MagSul fort 0-0-0+16MgO+13S (хранљива материја магнезијум као MgO 16%, и сумпор као S 13% или као SO₃ 32.45%)
MKP fort 0:52:34 (хранљива материја фосфор - P₂O₅, 52% и калијум - K₂O, 34%)
Microcare fort Fe EDDHA 6% (хранљива материја гвожђе - Fe, 6%)

Регистрација производа на тржишту ЕУ

Током 2018. године смо добили ЕУ регистрације у Централној регистрационој зони за још четири наша производа, тако да је сада укупан број наших производа који имају ЕУ регистрацију осам:

- **Хербициди:**
Talisman (nikosulfuron 40 g/l, OD)
Mural (dikamba 480 g/l, SL)
Basar (s-metolahlor 960 g/l, EC)
Wonasa (fluroksipir-meptil 360 g/l, EC) – регистрован у 2018

- **Фунгициди:**
Avalon (pirimetanil 400 g/l, SC) – регистрован у 2018
Promesa (azoksistrobin 250 g/l, SC) – регистрован у 2018
- **Инсектициди:**
Harpun (piriproksifen 100 g/l, EC)
Polux (deltametrin 25 g/l, EC) – регистрован у 2018

Током прошле године смо имали и интензивне активности на прибављању националних регистрација у земљама од интереса у обе регистрационе ЕУ зоне, као и у другим земљама у којима је за регистрацију производа неопходан ЕУ досије. За поменутих осам производа смо до сада прибавили укупно 43 националне регистрације у 15 земаља (Аустрија, Словенија, Мађарска, Румунија, Хрватска, Бугарска, Албанија, Македонија, Грчка, Кипар, Ирска, Белгија, Шпанија, Велика Британија и УАЕ).

У складу са планом регистрационих активности, у претходној години су комплетирани и поднети захтеви за ЕУ регистрацију за још три наша производа у Централној регистрационој зони. На основу досадашњег искуства, очекујемо да ћемо све регистрације добити до краја 2019., године.

Током 2018. године смо наставили да се активно бавимо едукацијом наших запослених како бисмо могли да управљамо овако сложеним и захтевним пројектима. Највећи проблем представља чињеница да се оваквим пословима не бави ни једна институција у нашој земљи, већ се сва искуства и знања скупљају путем сарадње са страним партнерима. Велики значај у овом процесу има и чланство наше компаније у удружењу европских произвођача генеричких СЗБ – European Crop Care Assosiation (ECCA), јер пружа велике могућности сарадње и размене искустава са компанијама сличног профила.

Све активности везане за ЕУ регистрационе досијее се одвијају у сарадњи са овлашћеним кућама из иностранства. Потребна испитивања су се одвијала у акредитованим лабораторијама у Великој Британији, Француској, Холандији и Немачкој, а огледи биолошке ефикасности у Мађарској, Румунији, Хрватској, Грчкој, Француској и Шпанији. Укупни трошкови по овом основу у 2018. години су износили око 500.000 €.

Инвестиционе активности

Најзначајнија инвестиција током 2018. године је везана за реконструкцију и адаптацију објекта пословног комплекса у Руми, чиме смо добили модеран складишни простор од 2.600 кв.метара, прилагођен нашим потребама за складиштење средстава за заштиту и исхрану биља. Капацитет складишта је око 1.250 палетних места, тј. око 650 тона ускладиштене робе. Укупна вредност инвестиције је око 550.000 €.

У плану за прошлу годину је била значајна инвестиција везана за проширење GLP акредитације лабораторије за физичко – хемијска испитивања, у вредности од 775.000 €, али њена реализација није започета због кашњења административних дозвола за реконструкцију објекта.

Заштита животне средине

Наша компанија има успостављен и сертифициван систем управљања заштитом животне средине у складу са захтевима стандарда ISO 14001. Почетком 2018. године је обављена сертификација у циљу потврде усаглашености са новом верзијом стандарда ISO 14001:2015. Овај систем се базира на идентификацији аспеката животне средине и дефинисању поступака за контролу над свим могућим утицајима на животну средину у циљу смањења ризика на најмању могућу меру.

Сви идентификовани значајни аспекти животне средине су предмет редовног мониторинга и мерења, у складу са законским прописима. Према дефинисаним плановима и програмима мониторинга у сарадњи са овлашћеним кућама се спроводе редовна мерења емисија загађујућих материја у ваздух, као и испитивања отпадних и подземних вода.

Циљ системског приступа у овом сегменту је обезбеђење спровођења активности мониторинга и мерења на контролисани начин ради праћења учинка у заштити животне средине, контроле над операцијама и одржавања усаглашености са општим и посебним циљевима, и то не само у области заштите животне средине, већ и безбедности и здравља на раду и противпожарне заштите.

EMAS регистрација

У склопу пројекта „Спровођење закона у области контроле индустријског загађења, спечавања хемијских удеса и успостаљање EMAS система“ који је финансиран од стране ЕУ, а спроведен је у организацији Министарства пољопривреде и заштите животне средине, наша компанија је била једна од три из Србије које су одабране да учествују у пројекту. Основни циљ пројекта је припрема компанија за увођење и регистрацију система управљања заштитом животне средине у складу са Уредбом ЕУ EMAS ИИИ

1221/2009. У нашој земљи не постоји ни једна компанија која има EMAS, нити постоји институционални оквир за регистрацију у земљи.

Као ново искуство, али и изазов, ово је била прилика да унапредимо већ постојећи систем управљања заштитом животне средине. Конкретна побољшања су постигнута у области идентификације аспеката, посебно индиректних аспеката, дефинисања и праћења индикатора заштите животне средине, праћења ЕУ законске регулативе и сл.

Планирамо да верификацију нашег EMAS система, када се за то стекну услови, обави верификатор из Аустрије. У Аустрији је усвојена законска регулатива која прописује EMAS регистрацију и у земљама које нису чланице ЕУ. Као предуслов за верификацију остаје допуна нашег Закона о заштити животне средине како би се озваничила и дефинисала улога нашег Министарства у поступку верификације.

Заштита од хемијског удеса

У складу са прописаним критеријумима који се односе на врсту и количину опасних материја са којима ради, наша компанија се сврстава у групу SEVESO оператера вишег реда, па смо били у обавези да израдим документ који се тичу успостављања система за управљање заштитом од хемијског удеса (Извештај о безбедности и План заштите од удеса). У јануару 2014. године, као први SEVESO оператер у Србији који је испунио своје законске обавезе по овом основу, добили смо сагласност надлежног Министарства на поменути документ. У 2017. години смо започели поступак ревизије наведених докумената, а добијање сагласности се очекује почетком 2019. године.

У циљу контроле и смањења ризика од хемијског удеса, спроводе се дефинисане мере превенције, мониторинг и анализа стања, управљање променама које могу да утичу на повећање ризика, али и редовна обука запослених, кроз тренинге и вежбе – симулације хемијског удеса.

Управљање отпадом из процеса производње

У процесу производње генеришемо значајну количину неопасног и опасног отпада којим управљамо у складу са усвојеним Планом управљања отпадом. Овим Планом се обезбеђује правилно поступање са процесним отпадом, које подразумева идентификацију врсте отпада, начин и место његовог генерисања. Са сваком врстом отпада се поступа у складу са његовим карактером. Основно начело је да се отпад разврстава на месту настанка, да се неопасан отпад одвојено сакупља и рециклира, а да се опасан збрињава на адекватан начин у сарадњи са овлашћеним оператерима.

У 2018. години је збринуто око 127 t опасног процесног отпада, око 1,6 t производа који после употребе постају посебни токови отпада и рециклирано је 29,6 t неопасног отпада.

Управљање амбалажним отпадом

За све компаније које се баве производњом и пласманом средстава за заштиту биља, врло значајан индиректан аспект, односно утицај на животну средину, представља начин поступања са испражњеном амбалажом од сировина за производњу и са испражњењом амбалажом након примене средстава за заштиту биља.

Наша компанија емитује значајну количину амбалаже на тржиште Републике Србије, углавном кроз отпрему готових производа, те је препознала своју улогу у решавању овог проблема и основала компанију ENVIPACK d.o.o. са циљем да се на територији целе наше земље успостави систем за контролисано сакупљање и збрињавање амбалажног отпада од средстава за заштиту биља.

У 2018. години ENVIPACK је са терена, од крајњих корисника, сакупио и збринуо 41 тону испражњене амбалаже коју је емитовала наша компанија, што је за 6 % мање него 2017. године. Са локације наше компаније је током године збринуто укупно око 49 тона амбалаже од сировина за производњу СЗБ, што је за 32 % више него 2017. години када је било збринуто око 37 тона.

Спецификација директних трошкова везаних за заштиту животне средине у 2018:

Мониторинг и мерења аспеката животне средине	4.400 €
Заштита ваздуха	3.830 €
Збрињавање процесног отпада	35.400 €
Збрињавање амбалажног отпада са терена и локације	91.500 €
Редовна накнада за управљање амб.отпадом	7.270 €
Третман отпадних вода (студија изводљивости)	4.500 €
Укупно	146.900 €

Послови са повезаним лицима

У извештајној години Друштво није имало значајнијих послова са повезаним лицима.

Пословање Хладњаче

Прерадом замрзнутог воћа, претежно малине, се бавимо од 2007. године, када смо од претходног власника купили објекат хладњаче у селу Ступчевићи, општина Ариље.

Ариљско подручје је познато по квалитетној малини са просечним приносима далеко изнад српског и европског просека. Тренутни складишни капацитети хладњача на овом подручју су око 45.000 тона, далеко већи од производних капацитета (око 15.000 тона), због чега је конкурентска борба за сировинску базу јака и често нелојална. Сезона откупа свеже малине у овом подручју почиње средином јуна и траје око 45 дана.

Наша хладњача има две коморе, укупног складишног капацитета око 450 тона замрзнутог воћа и два тунела за замрзавање свежег воћа укупног капацитета око 20 тона / 24h. Откупљене количине замрзавамо и прерађујемо, најчешће у облику малине роленд (цели, неоштећени плодови) и малине гриз (млвена замрзнута малина). Прерађене производе скоро у целини извозимо у земље западне Европе.

2018. година је била једна од тежих година за српску малину, јер су временски услови били изузетно неповољни и утицали су на то да квалитет, а самим тим и откупна цена свеже малине буду изузетно ниски. Ако се томе дода и чињеница да у последње три године сведочимо паду тражње за замрзнутом малином на европском тржишту, јасно је да је ова грана српске привреде у великој кризи. Као и прошле године, за очекивати је да ће велике количине замрзнуте малине рода 2018. остати непродате и да ће већина хладњачара бити у тешкој финансијској ситуацији пред почетак нове сезоне.

У 2018. години смо у нашој хладњачи откупили 360 тона свеже малине, при чему је квалитет био најлошији од када се бавимо овим послом. Због пренесених залиха из 2017. године и лошег квалитета малине рода 2018., до краја календарске 2018. године нисмо продали ни најмању количину новог рода малине, тако да је врло вероватно да нећемо бити у могућности да откупљујемо свежу малину у 2019. години. Финансијски план за 2019. годину је урађен на бази претпоставке да ћемо продати сву замрзнуту малину коју смо имали на стању крајем 2018. године и да неће бити новог откупа.

Пољопривредна производња

Пољопривредну производњу за род 2018. године смо засновали на наших 655 ha пољопривредног земљишта у Угриновцима и Бечмену, као и на додатних 923 ha на којима смо уговорили заједничку производњу са нашим партнерима (углавном семенска производња). Производили смо семенску и меркантилну пшеницу, меркантилни сунцокрет и уљану репицу.

До краја календарске 2018. године је остало непродато око 64% расположивих количина меркантилне и око 20% семенске пшенице.

У доњој табели су приказани резултати пољопривредне производње рода 2018. по културама.

	ха	тона	приход РСД
Меркантилна пшеница	326	1.922	38.423.000
Меркантилни сунцокрет	206	609	17.451.000
Уљана репица	156	494	17.623.000
Семенска пшеница	890	5.940	258.672.000
УКУПНО	1.578	8.965	332.169.000

Треба имати у виду да део семенске пшенице користимо за сопствене потребе, тј. за заснивање пољопривредне производње за следећу сезону, тако да укупно произведена количина од 5.940 тона, приказана у табели, није она која је и била расположива за продају.

Приказани приходи од продаје у табели изнад су делом реално остварени (сунцокрет, уљана репица, продате количине пшенице), а делом представљају процену према тренутним тржишним ценама.

Пословање ENVIPACK d.o.o.

Друштво са ограниченом одговорношћу ENVIPACK послује као оператер са интегралном дозволом за сакупљање и транспорт опасног и неопасног отпада. Основано је у фебруару 2012. године и налази се у нашем стопроцентном власништву. Обзиром да смо генератор који емитује значајну количину амбалажног отпада на годишњем нивоу (највише путем продатих готових производа - средстава за заштиту биља), а да се у Србији ни један оператер није бавио збрињавањем ове врсте отпада, одлучили смо да оснујемо фирму која би понудила системско решење овог проблема.

У циљу успостављања делотворног система за сакупљање и збрињавање амбалажног отпада од средстава за заштиту биља, ENVIPACK је дефинисао ЕКО модел, који се заснива на правилном поступању са амбалажом у свим фазама њеног коришћења и од стране свих учесника у ланцу примене средстава за заштиту биља (увозници, произвођачи, крајњи корисници). Полазну основу ЕКО модела чини законска регулатива, а коришћена су и искуства и препоруке ЕУ и земаља у окружењу.

Основни циљеви ENVIPACK-а су:

- успостављање што већег броја сакупљачких места и њихово опремање посебним кесама за сакупљање отпадне амбалаже,
- сакупљање максималне количине емитованог амбалажног отпада,
- подизање нивоа еколошке свести свих учесника у ланцу.

Успостављени систем омогућава свим произвођачима, увозницима и дистрибутерима средстава за заштиту биља да испуне законске обавезе и изађу у сусрет својим купцима у испуњењу захтева за преузимање амбалажног отпада. Такође, овај систем пружа крајњим корисницима производа, тј. пољопривредницима, конкретно решење за одлагање и збрињавање амбалажног отпада насталог након правилне употребе препарата.

У току 2018. године повећан је број сакупљачких локација за отпадну амбалажу од СЗБ са 182, колико је било у 2017., на 220 у 2018. години.

Укупна количина сакупљеног и збринутог отпада у 2018., у укупном износу од 373,5 тона, је виша за 12,7% у односу на прошлогодишњу. Структура прикупљеног и збринутог отпада у 2018. је следећа:

- 137 тона амбалажног отпада од СЗБ на сакупљачким локацијама на терену (повећање од 6% у односу на 2017. годину),
- 109 тона амбалажног отпада од сировина за производњу СЗБ - индустријски амбалажни отпад (повећање од 84% у односу на 2017. годину),
- 7.5 тона хемијског отпада од СЗБ (смањење од 53% у односу на 2017. годину)
- 55 тона амбалажног отпада из других грана индустрије (гумарска, индустрија боја и лакова, фармацеутска, прехранбена, итд.) што је за 55 % више него у 2017.,
- 53 тоне опасног индустријског отпада (микс уље-чађ, крпе/филтери, контаминирана земља, камена вуна, хемијски отпад), што је смањење од 25% у односу на 2017. годину,
- 7 тона отпадног уља, што је за 35% мање него у 2017. години.
- 5 тона неопасног отпада (папир, метал, пластика), што је смањење за 37% у односу на 2017. годину.

У току 2018. настављена је сарадња са удружењима пољопривредника и пољопривредним стручним службама, у циљу развоја система и едукације корисника СЗБ. Поред тога, покренута је и сарадња са произвођачима ветеринарских лекова, што ће омогућити проширење система ENVIPACK и на газдинства која се баве узгојем стокe.

5 ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТИ У 2018. ГОДИНИ**Основни билансни показатељи****БИЛАНС СТАЊА**

(У хиљадама динара)

	2016	2017	2018
АКТИВА			
Некретнине, постројења, опрема и биолошка средства	1.857.903	1.839.735	1.875.190
Нематеријална улагања	1.624	1.001	5.409
Дугорочни финансијски пласмани	205.690	121.784	277.933
<i>Стална имовина</i>	<i>2.065.217</i>	<i>1.962.520</i>	<i>2.158.532</i>
ПДВ и Активна временска разграничења	80.180	186.591	150.538
Залихе и дати аванси	1.820.429	1.962.824	2.221.081
Потраживања	366.772	538.964	711.932
Краткорочни финансијски пласмани	2.248.719	2.185.935	2.361.043
Готовина и готовински еквиваленти	259.139	488.204	323.297
<i>Обртна имовина</i>	<i>4.775.239</i>	<i>5.362.518</i>	<i>5.767.890</i>
<i>Одложена пореска средства</i>	<i>25.480</i>	<i>26.783</i>	<i>26.653</i>
Укупна актива	6.865.936	7.351.821	7.953.075
Ванбилансна актива	184.102	71.103	155.299

Дугорочни финансијски пласмани су повећани крајем 2018 захваљујући улагању у инвестиционе јединице новчаног инвестиционог фонда.

Залихе и дати аванси су виши за 13% у односу на прошлу годину, највећим делом због залиха материјала. Вредност залиха материјала је делом виша због раније набавке потребних сировина за продајну сезону 2019., али и због чињенице да су набавне цене сировина више.

Тренд све теже наплате потраживања је настављен и у 2018. години, што то је последица тешке финансијске ситуације у српском аграру. Процењујемо да су процедуре провере бонитета купаца и обезбеђења потраживања, које спроводимо као обавезан део процеса продаје, ефикасне и да не постоји значајнији ризик од ненаплативости исказаних потраживања.

Краткорочни финансијски пласмани се односе на орочена динарска и девизна средства, као и на део, тј. рату дугорочног кредита која доспева у периоду крајем од године дана.

(У хиљадама динара)

	2016	2017	2018
ПАСИВА			
Акцијски капитал	3.511.200	3.511.200	3.511.200
Остали капитал	0	0	0
Резерве	876.757	921.801	959.572
Ревалоризационе резерве	25.092	25.022	23.406
Нереализовани добици по основу ХОВ	0	0	0
Нереализовани губици по основу ХОВ	2	2	2
Нераспоређена добит	2.094.891	2.573.040	3.077.394
<i>Капитал</i>	6.507.938	7.031.061	7.571.570
Дугорочна резервисања	0	0	0
Дугорочне обавезе	0	0	0
Обавезе из пословања и примљени аванси, депозити и кауције	234.062	212.725	261.605
Краткорочне финансијске обавезе	0	0	0
Обавезе по основу ПДВ, ПВР и осталих пореза	16.557	4.996	11.173
Остале краткорочне обавезе	107.380	103.039	108.727
Краткорочне обавезе	357.998	320.760	381.505
<i>Дугорочна резервисања и обавезе</i>	357.998	320.760	381.505
Укупна пасива	6.865.936	7.351.821	7.953.075
Ванбилансна пасива	184.102	71.103	155.299

Обавезе из пословања су повећане у сегменту обавеза према добављачима из земље, а тај пораст је у највећој мери узрокован неспроведеним компензацијама са партнерима који су нам истовремено и купци.

Остале краткорочне обавезе - у највећој мери се односе на обавезе према запосленима, за исплату бонуса, која је реализована у јануару 2019. године.

БИЛАНС УСПЕХА

(У хиљадама динара)

	2016	2017	2018
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје	3.897.680	3.962.212	4.122.939
Остали пословни приходи	60.275	38.636	30.554
<i>Укупно пословни приходи</i>	<i>3.957.955</i>	<i>4.000.848</i>	<i>4.153.493</i>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе	451.506	436.109	474.222
Трошкови материјала за израду	1.605.943	1.583.919	1.782.662
Промена вредности залиха	-55.251	-19.026	-141.811
Зараде запослених/остали лични расходи	417.642	425.174	460.675
Амортизација	81.113	81.966	79.403
Остали пословни расходи	444.229	482.589	557.079
<i>Укупни пословни расходи</i>	<i>2.945.181</i>	<i>2.990.730</i>	<i>3.212.230</i>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	1.012.774	1.010.118	941.263
Финансијски, непословни и остали приходи	587.529	558.969	541.374
Финансијски, непословни и остали расходи	597.633	692.276	602.832
Добитак пре опорезивања	1.002.670	876.811	879.806
Порез на добитак	101.794	121.406	133.659
ДОБИТАК, нето	900.876	755.405	746.147

СТРУКТУРА РЕЗУЛТАТА	000 РСД			
	2016	2017	2018	18 / 17
Бруто пословна добит	1.960.512	2.009.390	2.048.320	102%
Маргина бруто пословне добити	50%	50%	49%	
Пословни добитак	1.012.774	1.010.118	941.263	93%
Маргина пословне добити	26%	25%	23%	
ЕБИТДА	1.093.886	1.092.083	1.020.666	93%
ЕБИТДА маргина	28%	27%	25%	
Бруто добит пре пореза	1.002.670	876.811	879.806	100%
Нето добит	900.876	755.405	746.147	99%

(У ЕУР, израчунато према просечном годишњем средњем курсу НБС)

	2016	2017	2018
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје	31.658.110	32.654.687	34.859.924
Остали пословни приходи	489.571	318.417	258.338
<i>Укупно пословни приходи</i>	<i>32.147.681</i>	<i>32.973.104</i>	<i>35.118.262</i>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе	3.667.266	3.594.203	4.009.603
Трошкови материјала за израду	13.043.941	13.053.912	15.072.610
Промена вредности залиха	-448.765	-156.806	-1.199.025
Зараде запослених/остали лични расходи	3.392.213	3.504.087	3.895.060
Амортизација	658.820	675.522	671.358
Остали пословни расходи	3.608.159	3.977.271	4.710.165
<i>Укупни пословни расходи</i>	<i>23.921.635</i>	<i>24.648.189</i>	<i>27.159.772</i>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	8.226.046	8.324.915	7.958.490
Финансијски, непословни и остали приходи	4.772.084	4.606.760	4.577.380
Финансијски, непословни и остали расходи	4.854.152	5.705.416	5.097.011
<i>Добитак пре опорезивања</i>	<i>8.143.979</i>	<i>7.226.260</i>	<i>7.438.858</i>
Порез на добитак	826.801	1.000.571	1.130.102
ДОБИТАК, нето	7.317.178	6.225.689	6.308.755

СТРУКТУРА РЕЗУЛТАТА	EUR			
	2016	2017	2018	18 / 17
Бруто пословна добит	15.923.858	16.560.449	17.318.782	105%
Маргина бруто пословне добити	50%	50,2%	49,3%	
Пословни добитак	8.226.046	8.324.915	7.958.490	95,6%
Маргина пословне добити	26%	25,2%	22,7%	
ЕБИТДА	8.884.866	9.000.437	8.629.848	96%
ЕБИТДА маргина	28%	27%	25%	
Бруто добит пре пореза	8.143.979	7.226.260	7.438.858	103%
Нето добит	7.317.178	6.225.689	6.308.755	101%

Структура прихода и расхода

СТРУКТУРА ПРИХОДА	000 РСД						
	2016	%	2017	%	2018	%	18/17
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	3.957.955	87,1%	4.000.848	87,7%	4.153.493	88,5%	104%
Приходи од продаје	3.897.680		3.962.212		4.122.939		104%
<i>средства за заштиту биља</i>	<i>3.033.766</i>		<i>3.120.546</i>		<i>3.244.207</i>		104%
<i>замрзнути производи</i>	<i>120.323</i>		<i>89.161</i>		<i>41.749</i>		47%
<i>пољопривредни производи</i>	<i>212.293</i>		<i>252.862</i>		<i>282.186</i>		112%
<i>роба</i>	<i>531.297</i>		<i>499.643</i>		<i>554.797</i>		111%
Други пословни приходи	60.275		38.636		30.554		79%
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	101.838	2,2%	49.177	1,1%	73.884	1,6%	150%
Приходи од камата	35.728		22.175		49.010		221%
Позитивне курсне разлике и вал.клаузула	66.016		27.002		24.772		92%
Остали финансијски приходи	94		0		102		
ПРИХОДИ ОД УСКЛ.ВРЕД.ИМОВИНЕ	467.903	10,3%	494.346	10,8%	443.799	9,5%	90%
НЕПОСЛОВНИ И ОСТАЛИ ПРИХОДИ	17.788	0,4%	15.446	0,3%	23.691	0,5%	153%
Добици од продаје осн.средс. и вишкови	12.300		2.885		6.770		235%
Остали непоменути приходи	5.488		12.561		16.920		135%
УКУПНИ ПРИХОДИ	4.545.484	100%	4.559.817	100%	4.694.867	100%	103%

Приход од продаје најпрофитабилнијег сегмента нашег портфолија, средстава за заштиту биља, растао је за 4% у РСД, односно за 7% у ЕУР, у односу на прошлу годину. Раст је углавном остварен на производима који су наша сопствена робна марка, што је условило раст бруто профита. Међутим, због раније изнетих чињеница, нисмо успели да одржимо бруто профитабилност на истом нивоу као претходних година.

Остварени приходи од продаје замрзнутих производа су били на најнижем нивоу у последњих десет година, због изостанка пласмана робе на европско тржиште.

У групи пољопривредних производа је по вредности доминантна семенска пшеница, која је имала раст продаје од 15% у односу на прошлу годину.

Приходи од усклађивања вредности имовине се односе на наплаћена потраживања која су ранијих година била обезвређена.

СТРУКТУРА РАСХОДА	000 РСД						
	2016	%	2017	%	2018	%	18/17
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	2.945.182	83,1%	2.990.730	81,2%	3.212.230	84,2%	107%
Материјал за израду	1.605.943		1.583.919		1.782.662		113%
Набавна вредност продате робе	451.506		436.109		474.222		109%
Приходи од активирања учинака и робе	4.755		9.544		9.900		104%
Промена вредности залиха учинка	-55.251		-19.026		-141.811		
Остали материјал	26.707		25.004		32.491		130%
Гориво и енергија	33.475		35.775		42.514		119%
Зараде, накнаде	417.642		425.174		460.675		108%
Производне услуге	311.968		336.053		372.606		111%
Амортизација	81.113		81.966		79.403		97%
Нематеријални трошкови	76.834		95.301		119.368		125%
ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	29.914	0,8%	236.310	6,4%	40.844	1,1%	17%
Камате	7		191		1.386		727%
Негативне курсне разлике и ВК	20.420		236.119		39.458		17%
Остали финансијски расходи	9.487		0		0		
РАСХОДИ ОД УСКЛ.ВРЕД.ИМОВИНЕ	556.305	15,7%	450.416	12,2%	544.030	14,3%	121%
Обезвређење имовине, пласмана и ХОВ	433		0		4.240		
Обезвређење потраживања	555.872		450.416		539.790		120%
НЕПОСЛОВНИ РАСХОДИ	11.415	0,3%	5.551	0,2%	17.957	0,5%	324%
Губици по основу продаје и мањкови	4.996		3.431		11.356		331%
Остали непоменути расходи	6.418		2.120		6.601		311%
УКУПНИ РАСХОДИ	3.542.815	100%	3.683.006	100%	3.815.061	100%	104%

Раст трошкова производних услуга је остварен највише на услугама везаним за пољопривредну производњу, као и на транспортним услугама.

У нематеријалним трошковима је највећи раст забележен на непроизводним услугама (консултантске услуге, нарочито оне везане за ЕУ регистрације и продају, трошкови физчко-техничког обезбеђења и противпожарне заштите и сл.).

Износ обезвређених потраживања се односи на ненаплаћена потраживања од купаца која су на дан 31.12. била старија од 60 дана.

Рацио анализа

Р.бр.	НАЗИВ ПОКАЗАТЕЉА	ИЗРАЧУНАВАЊЕ	2016	2017	2018
1	Принос на капитал (РОЕ)	<u>Нето добит</u> Капитал	13,8%	10,7%	9,9%
2	Принос на имовину (РОИ)	<u>Нето добит</u> Укупна актива	13,1%	10,3%	9,4%
3	Учешће сопственог капитала у укупном капиталу	<u>Капитал + дуг.резервсања</u> Укупна пасива	94,8%	95,6%	95,2%
4	Учешће позајмљеног капитала у укупном капиталу	<u>Укупне обавезе</u> Укупна пасива	5,2%	4,4%	4,8%
5	Учешће трајног и дугорочног капитала у укупном капиталу	<u>Капитал+дуг.резерв.+дуг.обав.</u> Укупна пасива	94,8%	95,6%	95,2%
6	Текући рацио	<u>Обртна имовина</u> Краткорочне обавезе	13,34	16,72	15,12
7	Рацио ликвидности првог степена	<u>Готовина</u> Краткорочне обавезе	0,72	1,52	0,85
8	Рацио ликвидности другог степена	<u>Обртна имовина - залихе</u> Краткорочне обавезе	8,25	10,60	9,30
9	Нето обртна средства хиљ (РСД)	Обртна имовина - Краткорочне обавезе	4.417.241	5.041.758	5.386.385
10	Обрт нето обртних средстава	<u>Пословни приходи</u> Нето обртна средства	0,90	0,79	0,77
11	Рацио обрта потраживања (РТ)	Годишњи нето приход од продаје Потраживања	9,18	8,78	6,60
12	Обрт потраживања у данима (РТД)	<u>Број дана у години</u> Обрт потраживања	40	42	55
13	Рацио обрта залиха готових производа (ИТ)	<u>Трошак продатих производа</u> Залихе	1,73	1,81	1,77
14	Рацио обрта залиха готових производа у данима (ИТД)	<u>Број дана у години</u> Обрт залиха	212	202	206
15	Рацио обрта залиха робе (ИТ)	<u>Трошак продатих производа</u> Залихе	2,94	2,35	2,50
16	Рацио обрта залиха робе у данима (ИТД)	<u>Број дана у години</u> Обрт залиха	125	156	146

6 АКЦИЈЕ ГАЛЕНИКЕ - ФИТОФАРМАЦИЈЕ А.Д.

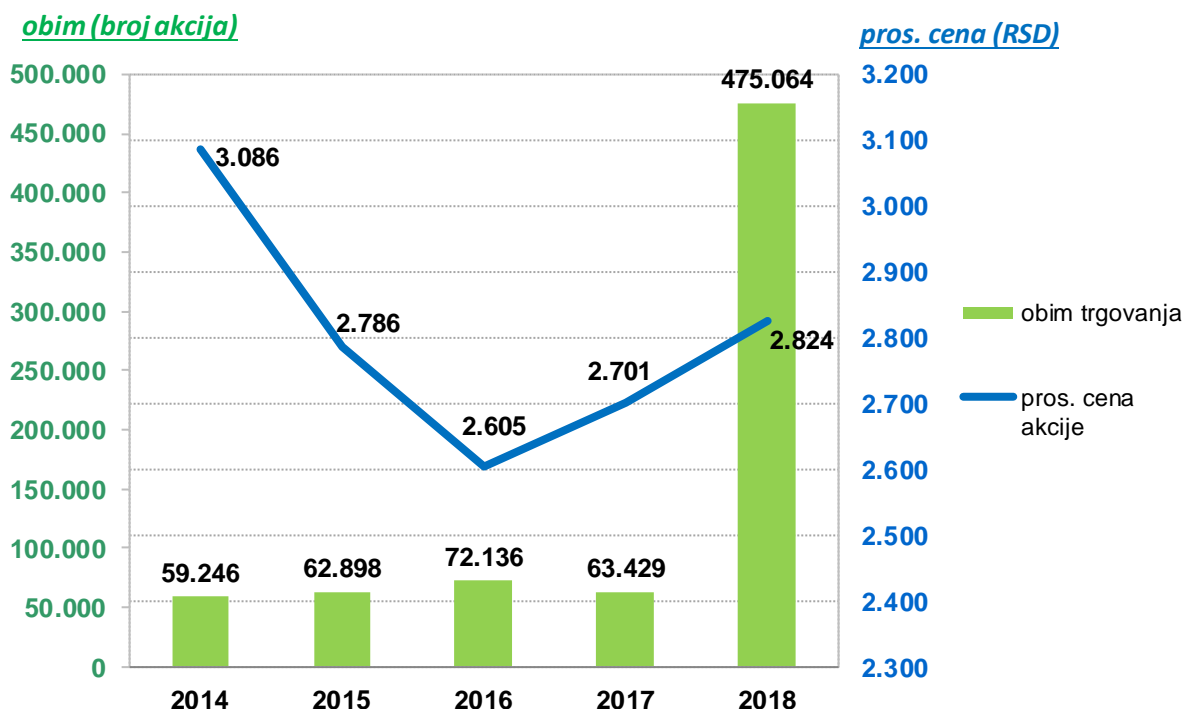
Основни капитал ГАЛЕНИКЕ - ФИТОФАРМАЦИЈЕ а.д. је подељен на 2.640.000 комада обичних акција (BELEX: FITO) појединачне номиналне вредности 1.330,00 динара.

Акцијама FITO се тргује на Београдској берзи од 2001. године, најпре методом преовлађујуће цене, а од 2005. године континуираним методом.

На основу одлуке Скупштине акционара од 28.10.2011. године, у новембру 2011. године је извршено уситњавање акција (тзв. „split“), тако што је свака од дотадашњих 440.000 акција номиналне вредности 2.660 динара, замењена двама новим акцијама, номиналне вредности 1.330 динара. Због тога су промењене вредности свих историјских статистичких података и показатеља који су у директној вези са бројем акција, а који се односе на године пре 2011.

Статистика трговања акцијама у последњих пет година

	цена по акцији			обим трговања		стање на 31.12.		тржишна капитализација на 31.12. (ЕУР)
	макс.	мин.	прос.	акције	ДИН	бр.акција	цена (ДИН)	
2014	3.750	2.550	3.086	59.246	182.839.914	1.320.000	3.321	36.241.581
2015	4.990	1.950	2.786	62.898	175.230.139	2.640.000	2.375	51.551.435
2016	3.000	2.195	2.605	72.136	187.936.508	2.640.000	2.720	58.157.174
2017	2.900	2.500	2.701	63.429	171.317.063	2.640.000	2.841	63.307.749
2018	3.265	2.700	2.824	475.064	1.341.800.681	2.640.000	2.700	60.307.324

Показатељи

НАЗИВ ПОКАЗАТЕЉА	ОПИС	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2018.
EPS Earnings per share	Приход по акцији (у динарима)	341,24	286,14	282,63
PE Price-earings ratio	Тржишна цена акције / зарада по акцији	7,97	9,93	9,55
PB Price-bookvalue	Тржишна цена акције / ККВ	1,10	1,07	0,94
ROE Return on equity	Принос на капитал	13,84	10,74	9,85
ККВ Обрачунска вредност акције	у динарима	2.465,13	2.663,28	2.868,02
Тржишна капитализација	у хиљ. динара	7.180.800	7.500.240	7.128.000

Исплаћене дивиденде у последњих десет година

датум седнице Скупштине	за годину	ДИН/ акцији	укупно		нова емисија
			ДИН	ЕУР	
18.06.2010.	2009	114	100.320.000	967.176	
17.06.2011.	2010	140	123.200.000	1.218.201	
28.10.2011.					0,50
25.06.2012.	2011	145	191.400.000	1.678.843	
28.06.2013.	2012	160	211.200.000	1.849.849	
26.06.2014.	2013	152	200.640.000	1.736.011	
26.06.2015.	2014	152	200.640.000	1.666.657	1,00
24.06.2016.	2015	80	211.200.000	1.706.152	
23.06.2017.	2016	86	227.040.000	1.864.738	
27.06.2018.	2017	80	211.200.000	1.788.904	

Вредност дивиденде у динарима је дата у бруто износу.

Колона „нова емисија” се односи на повећање капитала из сопствених средстава, претварањем дела нераспоређене добити у основни капитал и издавањем нове емисије акција без јавне понуде, ради поделе постојећим акционарима. Изражена је као број нових акција по једној постојећој.

7 ПОСЛОВНИ ПЛАН ЗА 2019. ГОДИНУ

Наша дугогодишња пословна политика, чије су основне карактеристике доследност, систематичност и озбиљан пословни приступ, је довела до тога да смо данас једна од ретко успешних производних компанија у Србији, која је по својој пословној филозофији и стратегији међу водећим домаћим компанијама. Такав начин пословања намеравамо да наставимо и у наредним годинама. Наша пословна политика ће се заснивати на пуној одговорности према корисницима наших производа, партнерима, запосленима, акционарима, државним органима и свим другим заинтересованим странама.

У складу са стратегијским опредељењем, наше оперативно пословање се одвија у три главна правца:

- "Домаћи правац" – даље побољшање пословне ефикасности у примарној области пословања, на домаћем тржишту.
- "Европски правац" – развој интернационалног пословања (регистрација, маркетинг и продаја средстава за заштиту биља на ЕУ тржиштима).
- Даљи развој споредних делатности, као потпора пословним активностима у „домаћем правцу“.

За сезону 2019. године је планирано повећање продаје средстава за заштиту биља на домаћем тржишту од 11%, првенствено у групи сопствених робних марки. Обзиром на општу ситуацију у српском аграру, овај план је амбициозан и његово остварење ће бити изазов за нас. Такође, велики изазов ће бити и одржање профитабилности нашег портфолија, обзиром на конкуренцију на тржишту и растуће трошкове пословања.

Планирани извоз наших производа са ЕУ регистрацијама за 2019. годину износи 2,4 милиона €. Као и прошле године, приходи су планирани конзервативно, обзиром да је наша компанија непозната на циљаним тржиштима, да је понуђени портфолио скроман и да се са сигурношћу не може предвидети трајање административне процедуре регистрације у појединим државама. Зато је у плану укупно шест производа, на тринаест различитих тржишта, иако имамо осам производа са ЕУ регистрацијама на петнаест различитих тржишта.

У 2019. години очекујемо да добијемо регистрације за наша три производа, чији је документација предата током 2018. године, док су у развојном плану за ЕУ регистрације у 2019. години два нова пројекта. Током године ћемо интезивно радити на добијању регистрација у свим ЕУ земљама од интереса, што подразумева низ стручних и административних активности како би се задовољили захтеви регистрационих власти сваке појединачне државе. Очекујемо да се у сезони 2020. године појавимо на ЕУ тржишту са једанаест производа у портфолију.

Организација пољопривредне производње је активност која се природно намеће као решење да се оствари додатно повезивање са пословним активностима наших купаца који су непосредно повезани са пољопривредном производњом (велика пољопривредна имања, организатори пољопривредне производње). Осим заснивања ратарске производње на наших 655 ha, редовна планска активност је и уговарање заједничке производње семенске пшенице са нашим пословним партнерима који имају сопствено пољопривредно земљиште.

У циљу даљег јачања основног сегмента пословања, планиран је и даљи развој трговачких активности, кроз заступства и/или дистрибуцију репроматеријала за пољопривредну производњу, првенствено средстава за исхрану биља и семенске робе.

План пословног резултата

Наша пословна година траје од септембра претходне до августа следеће године. Због тога су планови за календарску годину увек имали елемент несигурности у планирању за период септембар – децембар следеће године, јер он директно зависи од реализације продаје у сезони. У овом плану је период септембар - децембар 2019. планиран под претпоставком да је остварен план продаје за сезону 2019. године, тј. да у септембру 2019. нема значајних залиха готових производа које би се пренеле у сезону 2020., већ се све мора произвести.

Велика је вероватноћа да ће план производње за период септембар – децембар 2019. године, а самим тим и план одговарајућих трошкова, претрпети значајне измене приликом његовог коначног дефинисања, у јулу 2019. године.

(У хиљадама динара)

Позиција	2017	2018	план 2019	19/18
	2017	2018	plan 2019	19/18
I. Пословни приходи	4.000.848	4.153.493	4.921.138	118%
1. Приходи од продаје робе	510.665	558.190	782.332	140%
2. Приходи од продаје ГП	3.451.547	3.564.749	4.136.250	116%
3. Приходи од вршења услуга	12.573	4.444	0	0%
4. Остали пословни приходи (активирање, дотације...)	26.062	26.110	2.556	10%
II . РАСХОДИ ДИР МАТЕРИЈАЛА, РОБЕ И ПВЗ	1.991.457	2.105.173	2.747.896	131%
1. Набавна вредност продате робе	436.109	474.222	647.887	137%
2. Трошкови материјала за израду	1.583.919	1.782.662	1.797.022	101%
3. Приходи од активирања учинака и робе	9.544	9.900	13.007	131%
4. Промена вредности залиха	-19.026	-141.811	315.993	
III. БРУТО ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ (I-II)	2.009.390	2.048.320	2.173.242	106%
IV. ДРУГИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	999.273	1.107.057	1.245.302	112%
1. Трошкови осталог материјала	25.004	32.491	30.781	95%
2. Трошкови горива и енергије	35.775	42.514	42.526	100%
3. Трошкови зарада, накнада и осталих личних примања	425.174	460.675	489.941	106%
4. Трошкови производних услуга	336.053	372.606	480.939	129%
5. Трошкови амортизације	81.966	79.403	79.142	100%
6. Нематеријални трошкови	95.301	119.368	121.973	102%
V. ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ (III-IV)	1.010.118	941.263	927.941	99%

Структура планираних прихода од продаје је следећа:

- *Готови производи на домаћем тржишту, 3,1 милијарди динара.* Раст прихода је углавном планиран на производима сопствене робне марке.
- *Готови производи на иностраном тржишту, у вредности од 4 милиона €,* од чега се 2,4 милиона € односи на производе са ЕУ регистрацијом, а 1,6 милиона € на тржиште Босне. Планирани раст продаје у овом сегменту је 23%.
- *Приходи од продаје пољопривредних производа, у висини од 398 милиона динара.* У ову групу се убрајају пољопривредни производи са наше земље, као и производи који су резултат заједничке производње са нашим партнерима (меркантилна и семенска роба). Овај приход је планиран на основу вредности непродате робе рода 2018. године на дан 31.12.2018. и претпоставке да ће сви пољопривредни производи рода 2019. бити продати до краја календарске године, осим меркантилне пшенице, чија је планирана реализација 50%.
- *Приходи од продаје хладњаче, у висини од 850.000 €.* Овај приход је планиран на основу расположивих количина непродате робе на крају календарске 2018. године.
- *Приходи од продаје робе, у висини од 782 милиона РСД.* У овој групи производа се налази трговачка роба коју пласирамо на тржиште као заступници или дистрибутери (средства за исхрану биља и семенска роба), као и различите врсте трговачких роба које набављамо у компензационим пословима, ради наплате својих потраживања.

Трошкови материјала за израду, као и набавна вредност продате робе, су планирани на основу познатих вредности или процене набавних цена сировина и робе, као и на основу процене кретања курса РСД у односу на € и \$ у 2019. години.

Промена вредности залиха је процењена на основу структуре планиране продаје и производње у 2019. години и сигурно ће бити подложна изменама, нарочито у последњем кварталу, када се буде дефинисао коначан план производње за овај период.

Остали пословни расходи су планирани сразмерно обиму производње и продаје, као и очекиваној инфлацији за 2019. годину. Најзначајније ставке у овој групи трошкова су зараде и накнаде запослених (403 милиона РСД); производне услуге везане за пољопривредну производњу (186 милиона РСД); услуге истраживања и регистрације производа (139 милиона РСД), транспортне (50 милиона РСД) и услуге маркетинга (48 милиона РСД).

Анализе могућих сценарија

Ризици који могу негативно да утичу на финансијски план за 2019. годину су углавном они из групе оперативних ризика (неостварење плана продаје, неадекватно формирање продајних цена, валутни ризик, ненаплативост потраживања).

Најзначајнији утицај на наше пословање свакако имају ризици неостварења плана продаје средстава за заштиту биља на домаћем тржишту, као и снижавање продајних цена за ову групу производа услед притиска конкуренције. У тексту испод је приказан илустративан утицај ова два ризика.

Варијанта I

У овој варијанти је разматрана ситуација остварења плана домаће продаје средстава за заштиту биља у вредносном и количинском обиму од 90%.

Варијанта II

Ово је најпесимистичнија варијанта – сматрамо да се остварио сценарио из Варијанте I и да су просечне остварене нето цене ниже за 5% од планираних.

(У хиљадама динара)

П о з и ц и ј а	план 2019	варијанта I	вар I / план	варијанта II	вар II / план
I. Пословни приходи	4.921.138	4.605.411	94%	4.463.334	91%
1. Приходи од продаје робе	782.332	782.332	100%	782.332	100%
2. Приходи од продаје ГП	4.136.250	3.820.523	92%	3.678.446	89%
3. Приходи од вршења услуга	0	0		0	
4. Остали пословни приходи (активирање, дотације...)	2.556	2.556	100%	2.556	100%
II . РАСХОДИ ДИР МАТЕРИЈАЛА, РОБЕ И ПВЗ	2.747.896	2.565.839	93%	2.565.839	93%
1. Набавна вредност продате робе	647.887	647.887	100%	647.887	100%
2. Трошкови материјала за израду	1.797.022	1.797.022	100%	1.797.022	100%
3. Приходи од активирања учинака и робе	13.007	13.007	100%	13.007	100%
4. Промена вредности залиха	315.993	133.937		133.937	
III. БРУТО ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ (I-II)	2.173.242	2.039.572	94%	1.897.495	87%
IV. ДРУГИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	1.245.302	1.211.485	97%	1.211.485	97%
1. Трошкови осталог материјала	30.781	30.781	100%	30.781	100%
2. Трошкови горива и енергије	42.526	42.526	100%	42.526	100%
3. Трошкови зарада, накнада и осталих личних примања	489.941	488.731	100%	488.731	100%
4. Трошкови производних услуга	480.939	455.139	95%	455.139	95%
5. Трошкови амортизације	79.142	79.142	100%	79.142	100%
6. Нематеријални трошкови	121.973	115.166	94%	115.166	94%
V. ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ (III-IV)	927.941	828.087	89%	686.010	74%

Наведене варијанте пословног резултата треба схватити као грубу илустрацију утицаја фактора ризика на резултат пословања компаније. Извесно је да ћемо, у случају остварења неких од идентификованих ризика, мењати своју пословну политику у складу са приликама на тржишту и на тај начин настојати да минимизирамо лоше утицаје по своје пословање.

8 ТЕКУЋЕ ПОСЛОВАЊЕ У 2019. ГОДИНИ

До тренутка састављања овог Извештаја, наше пословање се одвијало у границама планираних активности.